

Аліна КАРАПЕТЯН,

orcid.org/0000-0001-7614-9838

кандидат наук з державного управління,

доцент кафедри англійської мови

Національного університету «Києво-Могилянська академія»

(Київ, Україна) *a.karapetian@ukma.edu.ua*

Оксана ДЕМИДОВИЧ,

orcid.org/0000-0001-7274-1455

кандидат педагогічних наук,

доцент кафедри англійської мови

Національного університету «Києво-Могилянська академія»

(Київ, Україна) *o.demydovych@ukma.edu.ua*

ОПТИМІЗАЦІЯ ДИЗАЙНУ НАВЧАЛЬНИХ КУРСІВ ДЛЯ УСПІШНОГО ГІБРИДНОГО НАВЧАННЯ У СУЧАСНІЙ ВИЩІЙ ОСВІТІ

Стаття досліджує гібридні методи навчання, які змінюють освіту у відповідь на численні виклики часу – адаптація до швидкої цифровізації світу, навчання в умовах військового стану, постковідні наслідки, інклюзивність, криза ментального здоров'я, релевантність навчальних програм до потреб часу, нестача кваліфікованих викладачів, зокрема через відтік кадрів через війну та конкурентоспроможність на світовому ринку праці. На прикладі дизайну курсу для магістерських програм НаУКМА «Англійська мова для міжнародних тестів» показано ефективність гібридної моделі, яка поєднує синхронні і асинхронні методи навчання, які дозволяють студентам адаптуватися до реалій війни з непередбачуваними повітряними тривогами і атаками агресора, які часто порушують традиційний розклад занять. Синхронний компонент курсу включає живу взаємодію викладача і студентів в реальному часі через практику мовлення, рольові ігри, спільне вирішення проблем і миттєвий зворотний зв'язок. Одночасно асинхронні елементи – відео чи аудіо лекції, матеріали для самостійного опрацювання, цифрові дискусійні форуми, рецензування завдань – забезпечують безперервність навчання і гарантію безпеки у критичні моменти. Такий підхід не лише вирішує проблему доступу до освіти, але й покращує результати навчання. Студенти отримують гнучкість, автономність, доступ до навчальних матеріалів у зручний час, самодисципліну і уміння з управління власним часом, а викладачі, завдяки аналітиці, можуть забезпечити студентоорієнтоване навчання з врахуванням індивідуальних потреб кожного. Стаття акцентує увагу на важливості інтеграції гібридних моделей навчання в систему вищої освіти у світі, особливо у кризових регіонах, а курс «Англійська мова для міжнародних тестів» представлено як приклад для інноваційного дизайну курсу від ідеї до реалізації, що пропонує інформацію про трансформаційний потенціал гібридної освіти для сучасних закладів вищої освіти.

Ключові слова: дизайн навчального курсу, гібридні методи навчання, синхронні і асинхронні методи навчання, магістерські програми, сучасна вища освіта.

Alina KARAPETIAN,

orcid.org/0000-0001-7614-9838

PhD in pedagogics,

Associate Professor at the Department of the English Language

National University of Kyiv-Mohila Academy

(Kyiv, Ukraine) *a.karapetian@ukma.edu.ua*

Oksana DEMYDOVYCH,

orcid.org/0000-0001-7274-1455

PhD in pedagogics,

Associate Professor at the Department of English Language

National University of Kyiv-Mohila Academy

(Kyiv, Ukraine) *o.demydovych@ukma.edu.ua*

OPTIMIZING COURSE DESIGN FOR SUCCESSFUL HYBRID LEARNING IN MODERN HIGHER EDUCATION

The article explores hybrid learning methods that are changing education in response to the numerous challenges of our times – adaptation to the rapid digitalization of the world, teaching and learning under martial law, post-COVID

consequences, inclusivity, the mental health crisis, the relevance of curricula to the needs of the time, the shortage of qualified teachers, in particular due to the personnel outflow, or competitiveness in the global labour market. The example of the course design for the NaUKMA master's programs «English language for International Tests» shows the effectiveness of the hybrid model, which combines synchronous and asynchronous learning methods that allow students to adapt to the war realities with unpredictable air raids and aggressor's attacks that often disrupt the traditional class schedule. The synchronous component of the course includes live interaction between the teacher and students in real time through speaking practices, role-playing, collective problem solving, and instant feedback. At the same time, asynchronous elements – video or audio lectures, materials for self-study, digital discussion forums, assignments reviews – ensure learning continuity and guarantee safety at critical moments. This approach not only solves the problem of access to education, but also improves learning outcomes. Students gain flexibility, autonomy, access to educational materials at a convenient time, self-discipline and time-management skills, and teachers, thanks to analytics, can provide student-centred learning based on the everyone's individual needs. The article focuses on the importance of integrating hybrid learning models into the higher education system in the world, especially in crisis regions. The course «English language for International Tests» is presented as an example for innovative course design from scratch to implementation, which offers information about the transformative potential of hybrid education for modern higher education institutions.

Key words: course design, hybrid learning methods, synchronous and asynchronous learning methods, master's programs, modern higher education.

Постановка проблеми. За останні два десятиліття ландшафт вищої освіти кардинально змінився в усьому світі. Онлайн-навчання перетворилося з допоміжного інструменту на основу сучасної освіти. Початок 2000-х років ознаменував появу онлайн-платформ для навчання, які переважно пропонували асинхронний контент у формі записаних лекцій чи цифрових матеріалів для читання. Таке навчання критикувалося через обмежену здатність забезпечити охоплення здобувачів до якісної освіти. Однак, розширення доступу до Інтернету та розвиток технологій дали змогу онлайн-освіті включити інтерактивні елементи (дискусійні форуми, тести і вікторини, мультимедійні складові, дистанційну парну або групову роботу). Впровадження масових відкритих онлайн-курсів (англ. Massive Open Online Courses, MOOCs) у 2010-х роках, запропонованих світовими платформами (Coursera, EDX, TED, Khan Academy, Stanford Open Edx, OpenupEd тощо) та вітчизняними (ДІА. Цифрова освіта, Prometheus, EdEra, Lingua тощо), проявило потенціал для широкомасштабної високоякісної онлайн-освіти, демократизуючи доступ до знань для мільйонів студентів у всьому світі.

Для студентів магістерських та післядипломних програм з їх запитом на доступне і гнучке безперервне навчання, проблема постала особливо гостро, адже більшості доводиться шукати баланс між професійними, сімейними та іншими зобов'язаннями, що робить традиційні програми повного навчального дня у стінах університету ускладненими. Саме тому гібридні методи навчання, які поєднують синхронні та асинхронні методи, набирають популярності. Ця модель дозволяє студентам взаємодіяти в режимі реального часу з викладачами та однокурсниками під час сесій, а також забезпечує свободу доступу до матеріалів курсу та виконання завдань у власному темпі у зручний час.

Пандемія COVID-19 у 2020 році також прискорила перехід до онлайн та гібридної освіти.

Заклади були вимушені швидко адаптуватися до дистанційного навчання і цей досвід підсилив потенціал для майбутнього розвитку. Виклики часу закликали університети інвестувати в цифрову інфраструктуру, навчання викладачів та інноваційні педагогічні стратегії, прокладаючи шлях до стійкої та інклюзивної системи освіти. Досвід навчання під час пандемії дозволив в Україні швидше адаптуватися до умов життя у воєнний час, продовжити розвиток цифрової грамотності, міжкультурного спілкування, самодисципліни і безперервної освіти. Гібридні методи навчання уже не розглядаються як альтернативні, а важливими елементами сучасної навчальної екосистеми, які дозволяють університетам охоплювати ширшу аудиторію, давати їм інструменти для подолання невизначеності, пропонувати гнучкість і гарантувати якісну освіту як трансформаційну силу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. На початку свого існування онлайн курси найчастіше використовувались в корпоративному навчанні, а також як джерело самоосвіти. Такий гнучкий та комфортний для багатьох формат навчання швидко став популярним. Попит стимулював пропозицію, що призвело до зростання кількості навчальних курсів. Оскільки ринок освітніх онлайн послуг зростав, якість курсів стала визначальним фактором їх конкурентоздатності. Автори та розробники курсів намагались зробити курси з одного боку цікавими та інтерактивними, а з іншого – забезпечити досягнення позитивних результатів навчання. Ключовим інструментом створення онлайн курсів стало застосування системи інструкційного дизайну ADDIE, назва якої є англійським акронімом п'яти етапів, які визначаються основними для побудови курсів, зокрема Аналіз (Analysis), Проєктування (Design), Розробка (Develop), Впровадження (Implement) та Оцінювання (Evaluate). Важливість застосування цієї моделі полягає в тому, що вона підкреслює необхідність узгодження цілей

курсу з оцінюванням та завданнями, що особливо важливо в онлайн-контексті (Reiser R. A. & Dempsey J. V., 2017).

Наступним поштовхом для розвитку онлайн освіти стала пандемія COVID-19, яка поставила нові вимоги тепер вже перед системою вищої освіти. Основним викликом стало забезпечення якості вищої освіти в умовах дистанційного навчання. Відповіддю на це було створення гібридних курсів, які об'єднували синхронні та асинхронні технології навчання. Розробники мали можливість використовувати здобутки науковців, які задовго до початку пандемії працювали в таких напрямках. Створення та розвиток гібридних онлайн-курсів досліджували науковці Т. Гаррісон, М. Б. Хорн, Х. Стейкер, Р. Бернард, Д. Канука, Р. Е. Маєр та інші. Вчені аналізували динаміку змішаних навчальних середовищ, наслідки змішаного навчання в системах К-12 та вищої освіти, ефективність змішаного навчання та використання технологій в освіті, робили оцінку ефективності навчальних онлайн середовищ, зокрема змішаних моделей (Garrison D. R., Kanuka H., 2004, Horn M. B., & Staker H. 2014, Bernard R. M. Et al, 2014, Mayer R. E. 2014). Вітчизняні науковці та дослідники (Бугайчук К. Л., 2016, Литвинова С. Г., 2015, Староста В. І., 2021) також зробили значний внесок у вивчення змішаного навчання та онлайн-освіти, вивчаючи як його теоретичні засади та практичне застосування для створення змішаних онлайн-курсів. Ці дослідження часто зосереджуються на інтеграції цифрових технологій в освіті, особливо в контексті вищої освіти та професійної підготовки.

Не дивлячись на те, що багато університетів світу повертаються до офлайн навчання, трагічні умови в Україні вимагають подальшого поглиблення в тему розробки ефективних онлайн курсів, які б дозволяли студентам отримувати всі переваги вищої освіти, навіть в умовах воєнного часу. Незважаючи на чисельні дослідження у методиці, необхідно зауважити, що питання залучення студентів, підвищення їх мотивації протягом курсу та підготовленості викладачів, є недостатньо дослідженими і потребують подальшого вивчення.

Мета статті передбачає критично дослідити і описати дизайн та реалізацію гібридної моделі навчання, розробленої спеціально для вищої освіти на прикладі курсу «Англійська мова для міжнародних тестів» для студентів магістерських програм; пояснити, як такий підхід може задовольняти індивідуальні потреби студентів у непередбачуваних умовах таких як кризи та війни, забезпечуючи безперервність і якість освіти; сти-

мулювати дискусію про трансформаційний потенціал гібридного навчання в сучасній вищій освіті.

Виклад основного матеріалу. Використовуючи напрацювання фахівців та власні спостереження, було впроваджено основні ідеї та принципи побудови гібридних онлайн курсів у навчальний процес студентів магістерських програми та освітньо-наукової програми PhD НаУКМА. Розроблений курс «Англійська мова для міжнародних тестів» із метою сприяти у студентів формуванню умінь та навичок, необхідних для складання міжнародного тесту IELTS. Експеримент охоплював 50 студентів магістерських програм спеціальностей «Право», «Публічне управління та адміністрування», «Громадське здоров'я», а також 10 студентів освітньо-наукової програми PhD.

Згідно з **першим етапом моделі ADDIE (аналіз)** проведений збір інформації про цільову аудиторію, її навчальні потреби та бажані результати вивчення, перевірені знання та навички майбутніх учасників експерименту та обмеження навчального середовища. Були сформульовані історії студентів та визначені очікувані результати навчання. Завдяки аналізу потреб, дізналися, що всі студенти зацікавлені у здачі іспиту IELTS після завершення курсу. Метою навчання було отримати прохідний бал 6,5, що відповідає рівню Upper-Intermediate+ (або B2+-C1). Вік студентів варіювався від 18 до 35 років. Всі вони розмовляли українською мовою і добре володіли технологіями. Як автори програми, сприяли досягненню потрібного результату, ознайомлюючи їх зі стратегіями іспиту, допомагали активувати необхідний лексичний запас для цього рівня та підвищувати впевненість у процесі виконання завдань. Вони могли мати труднощі з письмовими вимогами і потребували чітких пояснень.

На основі підготовки до експерименту, визначили дві групи:

Група 1. Студенти університету, які мають високу академічну підготовку і досить вільно володіють англійською, про що свідчать їх високі бали за курс англійської мови. Багато з них поєднують навчання з роботою на неповний робочий день. Тому їх графік досить насичений. Вони в основному користуються метро для пересування по місту, тому короткі відео та тести, які можна переглядати та проходити в дорозі, можуть стати гарним матеріалом. Багато з них вивчають ІТ або інженерію, що свідчить про розвинене мислення і можуть надавати перевагу добре організованому контенту. Вони належать до покоління Z і їм подобається відео контент, ігрові елементи (гейміфікація) та тексти, пов'язані з сучасними цінностями, такими як охорона навколишнього середовища

тощо. Такі умови не вимагають великого контролю з боку викладача.

Група 2. Аспіранти віком 23–35 років. Офісні працівники, середній менеджмент або власники малого бізнесу. Вони хочуть отримувати доступ до курсу з дому або офісу. Ця група може потребувати більше контролю з боку викладача та більше персонального підходу, не так вільно володіють англійською, ніж учасники Групи 1. Тому для них потрібний постійний зворотний зв'язок щодо виконання вправ з говоріння та письма. Відчувають себе комфортніше, опрацьовуючи тести в традиційному форматі (на відміну від ігор).

Очікувані результати навчання передбачали, що до кінця курсу студенти зможуть:

- створювати 5 типів есе та 5 типів інфографіків, які входять до IELTS Writing;
- аналізувати інформацію з різних академічних усних та письмових джерел для проходження тестів з читання та аудіювання;
- використовувати лексичний запас рівня B2 та C1 у письмових та усних частинах;
- будувати 2-хвилинні висловлювання та короткі відповіді, пояснюючи власну думку, перефразовуючи подану інформацію, наводячи приклади, порівнюючи та контрастуючи.

Слід зазначити, що в процесі формування завдань курсу ми дотримувалися принципів SMART, тобто цілі, які було сформульовано, мали бути конкретними (Specific), вимірюваними (Measurable), реалістичними (Achievable), актуальними (Relevant) та обмеженими в часі (Time-bound). Написання історії студента допомагає чіткіше визначити як завдання курсу, так і потенційні проблемні деталі, де студенти можуть потребувати більше допомоги з боку викладача, залучення та мотивації.

На **другому етапі (Проектування)** було створено детальний план навчального процесу, основною метою якого було гарантувати, що всі елементи курсу є цілісними та узгодженими з навчальними цілями. Було вказано часові рамки,

модулі, на які курс було поділено, теми модулів та їх послідовність, цілі кожного модуля та завдання для оцінювання та вимірювання прогресу студентів (приклад наведено в табл. 1).

На цьому етапі було визначено перелік синхронних та асинхронних завдань для кожної частини курсу (вступної, середньої та завершальної) (табл. 2), наявність яких є характеристикою гібридних курсів.

Саме це забезпечило персоналізований підхід курсу, підвищило його ефективність та інклюзивність. Асинхронні завдання дозволяли студентам опрацьовувати матеріал в зручному для них темпі, тоді як синхронні онлайн заняття давали простір для живого спілкування, групової роботи та миттєвого зворотного зв'язку.

Етап Проектування також передбачав розробку методів оцінювання студентів. В нашому курсі особливу увагу було приділено формувальному оцінюванню, тобто оцінюванню під час навчання і «для навчання», яке, на відміну від підсумкового, має на меті формування (або формування) навчального процесу з урахуванням навчальних потреб кожного слухача для більш ефективного формування необхідних знань, умінь та ставлень. (<https://nus.org.ua/2021/06/10/shho-take-formuvalne-otsinyuvannya-chomu-vonopotribne-uchnyam-i-yaki-osnovni-vyklyky/>).

Враховуючи завдання курсу в межах кожного модуля було розроблено такі типи формувального оцінювання: тести, форуми, вікторини, відкриті відповіді з писемної частини та говоріння, вибіркове усне опитування, фронтальне стандартизоване опитування за картками.

На **етапі Розробки** були створені фактичні навчальні матеріали, розроблені візуальні елементи, інтерактивні компоненти та мультимедійні ресурси. Основним інструментом для створення тестів, форумів, надання інструкцій, розміщення лекцій та відеоматеріалів стала LMS платформа дистанційного навчання Національного університету «Києво-Могилянська академія» DistEdu.

Таблиця 1

Часові рамки	Модуль	Теми та очікувані результати навчання	Оцінювання
05.09 – 15.09	1 Говоріння: Опис людини	Тема: Говоріння: Опис людини Прослухавши курс, студенти зможуть: – будувати 2-хвилинні промови, які відповідають на завдання Секції 2; – IELTS, зокрема описувати різні персоналії; – Використовувати лексику рівня B2 та C1 в процесі опису; – Логічно структурувати промову	Записати відео/ аудіо Пройти тест-вікторину

Таблиця 2

Модулі	Частина заняття	Опис	Тип	Синхронно/ асинхронно
Вступна частина	Огляд модуля	Ознайомлення з темою та перелік цілей	тест	асинхронно
	Розминка	Формування інтересу до теми	відео	асинхронно
	Вступна діяльність	Вияснення про знання теми та що вивчати	обговорення	синхронно
Середня частина	Ознайомлення з типом завдання	Пояснення завдання через схему або органіграму	тест	асинхронно
	Перевірка розуміння	Тест на розуміння ідей із відео	Тест-вікторина	асинхронно
	Пояснення стратегії	Пояснення стратегії та покрокові інструкції, як виконати завдання	тест	асинхронно
	Перевірка розуміння	Тест на розуміння інформації зі схеми	тест-вікторина	асинхронно
	Мовна спрямованість (Language focus)	Індивідуальна або парна робота з обговоренням можливих помилок із іспитового завдання	обговорення	синхронно
Заклучна частина	Practice	Students perform the sample task and submit the result	A test (for writing and speaking activities – open answer test format)	асинхронно
	Надання зворотного зв'язку	Обговорення недоліків і помилок, шляхи вдосконалення завдання	(обговорення) зустріч один на один	синхронно

Для підвищення інтерактивності курсу також активно використовувались сервіси Zoom, Kahoot, Trello, Classtime, Quizlet та інші.

Четвертий етап **Впровадження** включав задачу навчальних матеріалів курсу цільовій аудиторії. Для забезпечення високої якості викладання розробниками курсу були проведені вебінари для викладачів, які працювали з групами. Впродовж курсу було створено групи в WhatsApp і Slack з метою підтримки зв'язку зі студентами. Проте, надання зворотного зв'язку, відстежування прогресу в засвоєнні матеріалів здійснювались насамперед на платформі Distedu.

На останньому етапі **Оцінювання**, студентам пропонували взяти участь у форумі на платформі Distedu для обговорення переваг та недоліків курсу, рівня складності завдань, а також проблем, які потребують подальшого опрацювання і вдосконалення. За допомогою аналізу рефлексії студентів, а також результатів навчання під час підсумкового оцінювання, були зроблені висновки про зміну та покращення певних навчальних матеріалів та форматів навчання.

Виклики та ризики впровадження гібридних методів у вищій школі.

Гібридні методи навчання пропонують значні переваги завдяки їх гнучкості та доступності, проте варто зважати і на потенційні ризики, які можуть виникнути в процесі. Продумані рішення вима-

гають безпекові і матеріально-технічні питання, залучення студентів і їх рівноправна участь, баланс між синхронними і асинхронними заняттями, оцінювання результатів навчальної діяльності, психологічна готовність до непередбачуваних обставин. Ретельне планування і наявність «плану Б» для кожного заняття можуть нівелювати ризики і допомогти легше і швидше долати виклики під час навчання в умовах воєнного стану.

Безпека та матеріально-технічні проблеми є пріоритетними у реалізації гібридного навчання, особливо в регіонах, які постраждали та продовжують страждати від війни. Повітряні тривоги, відключення електроенергії та відсутність Інтернету ускладнюють студентам і викладачам процес навчання. Так, безпечні простори (укриття) доводиться пристосовувати під навчальні кімнати та пропонувати матеріали для самостійного опрацювання у доступній студентам формі (список літератури, відео лекції, навчальні тести тощо). Часто логістичні проблеми з поширення навчальних матеріалів доводиться вирішувати з кожним студентом індивідуально.

Варто зважати і на ризики кібербезпеки, такі як хакерські атаки, витік даних учасників навчальної діяльності та блокування роботи навчальних онлайн платформ. Навчальним закладам слід:

– впроваджувати додаткові заходи безпеки, такі як шифрування каналів зв'язку, двофакторну автентифікацію, безпечне хмарне сховище;

- інформувати викладачів і студентів про ризики;
- вчити користуватися новими безпечними технологіями.

Стратегічне планування, постійна комунікація і співпраця між усіма учасниками навчального процесу сприяють сприйняттю ефективних рішень у непередбачуваній реальності.

Забезпечення активного залучення студентів і їх рівноправної участі в гібридному навчанні також є проблемою, особливо для студентів з різним життєвим досвідом, часовими можливостями і доступом до цифрової інформації. Під час синхронних занять перебування у різних часових поясах, нестабільний Інтернет, особисті обставини можуть обмежити здатність деяких студентів повноцінно брати участь в роботі. За умов асинхронного навчання студенти з кращою самодисципліною та цифровою грамотністю можуть бути успішнішими, ніж особи з нижчою мотивацією та уміннями управляти власним часом. Відмінності у мовних навичках чи академічних здібностях також можуть створювати диспропорції в результатах навчання. Щоб долати такі ризики, викладачам варто звернути увагу на інклюзивні стратегії навчання (чіткі критерії оцінювання участі, гнучкі параметри відвідування, альтернативні методи залучення, наприклад, дискусійні форуми чи відео записи відповідей). Заохочення співпраці, робота у секційних групах, персоналізований зворотний зв'язок також сприяють інклюзивному та інтерактивному навчанню.

Вирішальне значення для ефективності гібридних курсів має **баланс між синхронним і асинхронним навчанням**; він же є і найскладнішим аспектом розробки дизайну курсів. На мовних курсах, яким є «IELTS Preparation», синхронні сесії забезпечують взаємодію в режимі реального часу, миттєвий зворотний зв'язок і відчуття єдності. Однак надмірна залежність від живих сесій може вплинути на гнучкість, основу гібридного навчання, ускладнюючи постійну участь студентів, які мають робочі зобов'язання чи живуть в постраждалих регіонах. З іншого боку, асинхронне навчання, яке є доступнішим і дозволяє студентам опановувати теми у власному темпі, може призвести до відчуження та ізоляції. Щоб досягти балансу, викладачам варто переконатися, що матеріали для асинхронних занять (відео лекції, вправи для самостійного навчання, дискусійні форуми) розроблені таким чином, щоб посилити та розширити навчання під час живих дискусій, а не замінити їх. Добре збалансований гібридний підхід максимізує гнучкість, взаємодію, резуль-

тати, зберігаючи автономію для навчання за власних графіком.

Оцінка результатів навчання в гібридному курсі теж є непростю, оскільки синхронні і асинхронні компоненти треба вимірювати, щоб відслідковувати прогрес студентів. Формальне оцінювання не завжди об'єктивно відображає результати; важливими є безперервна практика, взаємодія з мультимедійним вмістом, зворотний зв'язок від викладача чи однокласників, саморефлексія. Інтеграція різних методів оцінювання дає краще розуміння успішності студентів, зберігаючи гнучкість та інклюзивність у гібридному навчальному середовищі.

Очевидно, що війна, яка затягнулася на роки, вплинула на ментальне здоров'я кожного українця, тому **психологічна підготовленість до несподіваної взаємодії з людьми чи обставинами** займає важливе місце у списку викликів і ризиків. Хронічний стрес, тривога, невизначеність і невідомість впливають на здатність зосереджуватися і залишатися мотивованими, тому додаткові вправи на формування стійкості, саморегуляції, усвідомленості та емпатії можуть стати в нагоді. Розвиваючи культуру емпатії, відкритого спілкування та здатності до адаптації, гібридне навчання може стати не лише освітнім інструментом, але й стабілізуючою силою в часи невизначеності.

Висновки. Підсумовуючи зазначене вище, можемо констатувати, що гібридне навчання демонструє трансформаційний підхід у сучасній вищій школі, оскільки пропонує гнучкість і доступність освіти у турбулентні часи Covid-19 або війни. На прикладі курсу «Англійська мова для міжнародних тестів» показано, як добре розроблена гібридна модель може інтегрувати синхронні та асинхронні методи для покращення результатів навчання. Однак, впровадження гібридної освіти пов'язане зі значними проблемами, зокрема у питаннях планування, безпеки, матеріально-технічного забезпечення, об'єктивності оцінювання, інклюзії і рівноправної участі усіх студентів і викладачів, їх ментального здоров'я. Вирішення цих проблем вимагає продуманого дизайну курсу, надійної технологічної інфраструктури та твердої прихильності та підтримки студентів.

У постраждалих від війни регіонах, де безперервність навчання часто порушується, гібридне навчання може стати рішенням, яке дозволить студентам досягати академічних і професійних цілей, незважаючи на зовнішні перешкоди. Стимулюючи здатність до адаптації, самостійне навчання та цифрову грамотність, гібридні моделі озброюють студентів ключовими навичками 21-го століття.

Гібридне навчання продовжує розвиватися, тому постійні інновації, дослідження та відгуки як від викладачів, так і від студентів мають важливе значення для вдосконалення методів і забезпечення їх ефективності в різноманітних освітніх умовах.

В підсумку, застосування гібридного навчання є не просто відповіддю на поточні виклики, а й перспективною стратегією створення кращої інклюзивної, стійкої та глобально об'єднаної системи вищої освіти.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Bernard R. M., Borokhovski E., Schmid R. F., Tamim R. M., & Abrami P.C. A meta-analysis of blended learning and technology use in higher education: from the general to the applied. *Journal of Computing in Higher Education*. 2014. Vol. 26(1), С. 87-122. URL: <https://doi.org/10.1007/s12528-013-9077-34> (дата звернення: 19.01.2024).
2. Бугайчук К. Л. Змішане навчання: теоретичний аналіз та стратегія впровадження в освітній процес вищих навчальних закладів. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2016. Т. 54. Вип. 4. С. 1-18. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ITZN_2016_54_4_3 (дата звернення: 19.01.2024).
3. Garrison D. R., & Kanuka H. Blended learning: Uncovering its transformative potential in higher education. *The Internet and Higher Education*. 2004. Vol. 7(2), С. 95-105. (дата звернення: 19.01.2024).
4. Horn M. B., & Staker H. *Blended: Using Disruptive Innovation to Improve Schools*. San Francisco: JosseyBass.2024. URL: <https://www.perlego.com/book/996757/blended-using-disruptive-innovation-to-improve-schools-pdf> (Last accessed: 19.01.2024).
5. Mayer R. E. *The Cambridge Handbook of Multimedia Learning*. Cambridge University Press, 2014.
6. Meyer, S., Wohlers, S., Marshall, B. Blended learning: student experiences. In B. Hegarty, J. McDonald & S.-K. Loke (Eds.), *Rhetoric and Reality: Critical perspectives on educational technology*. 2024. С. 89-98. URL: https://www.researchgate.net/publication/269635377_Blended_learning_student_experiences (дата звернення: 19.01.2024).
7. Литвинова С. Г. Технології навчання учнів у хмаро орієнтованому навчальному середовищі загальноосвітнього навчального закладу. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2015. Т. 47, №3. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ITZN_2015_47_3_7 (дата звернення: 19.01.2024).
8. Reiser R. A., & Dempsey J. V. (Eds.). *Trends and Issues in Instructional Design and Technology*. 4th ed. New York, NY: Pearson Education, 2017.
9. Староста В. І. Moodle до, під час і після пандемії Covid-19: використання студентами бакалаврату та магістратури. *Електронне наукове фахове видання «Відкрите освітнє е-середовище сучасного університету»*. 2021. Вип. 10, С. 216-230. URL: <https://openedu.kubg.edu.ua/journal/index.php/openedu/article/view/368> (дата звернення: 19.01.2024).

REFERENCES

1. Bernard R. M., Borokhovski E., Schmid R. F., Tamim R. M., & Abrami P.C. (2014) A meta-analysis of blended learning and technology use in higher education: from the general to the applied. *Journal of Computing in Higher Education*. Vol. 26(1), P. 87-122. URL: <https://doi.org/10.1007/s12528-013-9077-34> (Last accessed: 19.01.2024).
2. Buhaychuk K.L. (2016) Zmishane navchannya: teoretychnyi analiz ta stratehiya vprovadzhennya v osvittii protses vyshchykh navchalnykh zakladiv. [Blended learning: theoretical analysis and implementation strategy in the educational process of higher educational institutions] vyp. 54, 4. 1-18. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ITZN_2016_54_4_3 (Last accessed: 19.01.2024). [in Ukrainian].
3. Garrison D. R., & Kanuka H. (2004) Blended learning: Uncovering its transformative potential in higher education. *The Internet and Higher Education*. Vol. 7(2), P. 95-105. (Last accessed: 19.01.2024).
4. Horn M. B., & Staker H. (2014) *Blended: Using Disruptive Innovation to Improve Schools*. San Francisco: JosseyBass. URL: <https://www.perlego.com/book/996757/blended-using-disruptive-innovation-to-improve-schools-pdf> (Last accessed: 19.01.2024).
5. Lytvynova S.H. (2015) Tekhnolohiyi navchannya ukhvyvnyv u khmaro-oriientovanykh navchalnomu seredovyskhi zahalnoosvitnoho navchalnoho zakladu. [Technologies for teaching students in a cloud-oriented learning environment of a comprehensive educational institution] Informatsiyni tekhnolohiyi i zasoby navchannya. vyp. 47, 3. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ITZN_2015_47_3_7 (Last accessed: 19.01.2024). [in Ukrainian].
6. Meyer, S., Wohlers, S., Marshall, B. (2024) Blended learning: student experiences. In B. Hegarty, J. McDonald & S.-K. Loke (Eds.), *Rhetoric and Reality: Critical perspectives on educational technology*. С. 89-98. URL: https://www.researchgate.net/publication/269635377_Blended_learning_student_experiences
7. Meyer, S., Wohlers, S., Marshall, B. (2014). Blended learning: student experiences. In B. Hegarty, J. McDonald & S.-K. Loke (Eds.), *Rhetoric and Reality: Critical perspectives on educational technology*. P. 89-98. URL: https://www.researchgate.net/publication/269635377_Blended_learning_student_experiences (дата звернення: 19.01.2024)
8. Reiser R. A., & Dempsey J. V. (Eds.). (2017) *Trends and Issues in Instructional Design and Technology*. 4th ed. New York, NY: Pearson Education.
9. Starosta V.I. (2021) Moodle do, pid chas i pislia pandemii Covid-19: vykorystannya studentamy bakalavratu ta mahistratury. [Moodle before, during and after the Covid-19 pandemic: Use by undergraduate and graduate students] Elektronne naukove fakhove vydannya "Vidkryte osvittne e-seredovyshe suchasnoho universytetu". vyp. 10, 216-230. URL: <https://openedu.kubg.edu.ua/journal/index.php/openedu/article/view/368> (Last accessed: 19.01.2024). [in Ukrainian].